

Författare: Christina Wahlén

Vad handlar boken om?

Boken handlar om Ronja. En dag får hon ett meddelande på Facebook av Lisa i klassen. Det står bara Tjockis! Ronja vill vara kompis med Lisa. Hon får ont i magen av det som Lisa skrivit. Hon säger inget till mamma. Men en dag ser Ronjas storsyster Hanna vad Lisa skrivit till Ronja. Hanna blir arg och låtsas att hon är polis. Hon skriver ett meddelande till Lisa på Facebook. Nästa dag i skolan frågar Lisa om Ronja vill vara med henne.

Mål och förmågor som tränas:

Centralt innehåll:

- Lässtrategier för att förstå och tolka texter från olika medier samt för att urskilja texters budskap, både de uttalade och sådant som står mellan raderna. (Sv åk 4–6)
- Argumentera i olika samtalssituationer och beslutsprocesser. (Sv åk 4–6)
- Informationsspridning, reklam och opinionsbildning i olika medier. Hur sexualitet och könsroller framställs i medier och populärkultur. (Sh åk 4–6)
- De mänskliga rättigheterna, deras innebörd och betydelse, inklusive barnets rättigheter i enlighet med barnkonventionen. (Sh åk 4–6)

Eleverna tränar på följande förmågor:

- Formulera sig och kommunicera i tal och skrift.
- Läs och analysera skönlitteratur och andra texter för olika syften.
- Reflektera över mänskliga rättigheter samt demokratiska värden, principer, arbetssätt och beslutsprocesser.
- Uttrycka och värdera olika ståndpunkter i till exempel aktuella samhällsfrågor, och argumentera utifrån fakta, värderingar och olika perspektiv.

Reflektion

I grupp eller helklass reflekterar eleverna över följande:

- När du såg boken för första gången, vad trodde du att boken skulle handla om? Blev du förvånad över innehållet när du sedan läste den? Besviken? Jättenöjd?
- Tänk dig att du ska berätta om boken för en kompis som inte har läst den. Vad berättar du då?
- Är det något speciellt du gillar med boken?
- Är det något speciellt du inte gillar med boken?
- Välj ut det ställe i boken som berör dig mest och läs det högt för de andra.
- Har du lärt dig något av boken?
- Vilket budskap tror du författaren vill få fram genom att skriva Tjockis!?
- Under hur lång tid utspelar sig boken?

En bra kompis

Under denna övning ska ni prata om vad som är en bra kompis, och diskutera vad kamratskap betyder för klassen.

Dela upp eleverna två och två. Ge paren post-it-block och be dem skriva fem egenskaper som en bra kamrat ska ha; en egenskap per post-it-lapp. Låt varje par läsa upp sina fem egenskaper och sätta upp lapparna på tavlan.

Prata sedan i klassen om vilka egenskaper som ni tycker är bäst. Skriv dessa på ett stort papper och sätt upp dem i klassen.

Hälsningsövning Se varandra

I boken så hälsar inte Lisa på Ronja när hon går över skolgården. Hur känns det när någon inte hälsar på dig?

Låt deltagarna gå runt på golvet utan att krocka med varandra. När de möter någon måste de stanna, göra en viss gest som du bestämmer i förväg, och säga: "Hej hej!". Gesten kan till exempel vara att de sätter pekfingret på sin egen näsa, lipar eller flaxar med armarna.

När alla har hälsat på alla delar du in dem i två grupper. Därefter ger du de båda grupperna instruktioner i enrum. En grupp får i uppgift att hälsa jätteglat och göra gesten ännu mer, kanske flaxa extra ivrigt eller lipa två gånger istället för en. Den andra gruppen får i uppgift att inte hälsa alls. Om någon hälsar på dem ska de bara titta ner i golvet och gå vidare. Låt alla deltagare prova på att vara både de som hälsar och de som inte hälsar.

Diskutera efteråt:

- Hur kändes det att hälsa glatt på någon som inte hälsade tillbaka?
- Hur kändes det att inte hälsa?
- Vad hände? Fortsatte "hälsarna" att hälsa eller slutade de när de inte fick något gensvar?
- Hur brukar ni hälsa på varandra?
- Hur ska man hälsa på andra? På jämnåriga? Vuxna? Syskon? Någon man inte känner?
- Vad gör man om man hälsar på en vuxen som inte hälsar tillbaka?
- Vad gör man om man hälsar på en kompis som inte hälsar tillbaka?
- Vad gör man om en vuxen som man inte känner hälsar på en?

Att presentera sig på nätet

Mobbing på nätet ser i mångt och mycket ut som mobbing på skolgården. Prata med eleverna om vad som menas med mobbing. Gör sedan en "Heta stolen"-övning.

Ställ stolar i en ring. Se till att det finns en stol mer än antalet deltagare. Eleverna sätter sig på stolarna i ringen. Du läser upp ett påstående. Om man håller med, så sitter man kvar. Om man inte håller med, så reser man sig upp och byter plats. Om man är osäker, så sitter man kvar med armarna i kors.

Förklara innan du börjar att du som pedagog kommer att sitta i ringen, men på samma stol hela tiden utan att ta ställning i frågan. Fråga några elever efter varje fråga varför de valde som de gjorde. Förklara att de inte behöver svara om de inte vill.

Uppmuntra eleverna att diskutera sina val, och lyhörd för gliringar och taskiga kommentarer. Markera direkt. Alla måste känna sig trygga i övningen.

Exempel på påståenden:

1. Det är vanligt med hot på nätet.
2. Jag vågar prata med fler personer på nätet än i verkliga livet.
3. Det är inte farligt att lämna ut sitt telefonnummer till okända på nätet.
4. Om man lägger ut bilder av sig själv, så får man skylla sig själv om man får taskiga kommentarer.
5. Jag kan mer om internet än mina föräldrar kan.
6. Jag kan mer om internet än mina lärare kan.
7. Jag har kompisar på nätet som jag aldrig träffat på riktigt.
8. På nätet ska man tåla mer än i verkliga livet.

Sidor som kan ge inspiration till fortsatt arbete om barns rättigheter:

<http://www.umo.se/Vald--krankningar/Mobbning/Om-man-mobbas/>

<http://www.lyssna.nu/fyra-filmer-om-rattigheter/>

Läsförståelse

Kapitel 1

1. Vem vill Ronja bli som?
Hon vill bli som Lisa i klassen
2. Hur gammal är Ronja?
Hon är 10 år
3. Vad menas med ordet diet? Det står i boken att Ronjas mamma följer olika dieter.
Slå upp ordet om du inte kan det.
eget svar
4. Nämn något som Ronja gillar med sin mamma.
eget svar

Kapitel 2

1. Varför bantar Ronjas mamma?
För hon vill träffa en kille
2. Varför sätter sig Ronja vid datorn?
För att ta reda på om det är mycket att väga 50 mjölkpaket
3. Vad gillar Ronja att träna?
Hon gillar att simma
4. Hur gammal ska man vara för att ha Facebook?
Man måste vara 13 år
5. Vem är Lisa?
Hon är den populäraste tjejen i klassen
6. Vem har skrivit ett meddelande till Ronja på Facebook?
Det har Lisa gjort
7. Varför tror du att Ronja har svårt att somna?
eget svar

Kapitel 3

1. Varför berättar Ronja inte för mamma vad Lisa skrivit till henne på Facebook?
För att mamma är sur
2. Vad tycker du att tjejerna som står runt Lisa skulle ha gjort när Lisa sa att tjockisar inte fick vara med? Låtsas att du är en av tjejerna och skriv vad du skulle gjort.
eget svar
3. När tycker Ronja att gör det ont att vara ensam?
När man inte har valt det själv

Kapitel 4

1. Hur många av tjejerna i klassen är med i gruppen på Facebook som Ronja fått en inbjudan till?
Alla utom Ronja
2. Vad gör Hanna när hon får reda på vad Lisa gjort mot Ronja?
Hanna låtsas att hon är polis och skriver ett meddelande på Facebook till Lisa
4. Vad tror du det är som gör att Ronja inte tänker på Lisa mer på hela kvällen?
eget svar

Kapitel 5

1. Vad säger Lisa till Ronja i skolan nästa dag?
"Vill du vara med?"
2. Varför ser Lisa rädd ut i ögonen?
Hon tror att meddelandet som Hanna skrev på Facebook verkligen kommer från polisen
3. Vad säger Ronja till Lisa när de äter lunch?
"Polisen ringde mig igår."

Kapitel 6

1. Vad gör en kurator på skolan? Om du inte kan så sök efter informationen på nätet.
eget svar
2. Varför har Lisas mamma ringt till kuratorn?
För att Lisa var ledsen och rädd
3. När ska Ronja och Lisa träffa kuratorn igen?
Om en vecka
4. Varför tror du att Ronjas mamma kastar moroten och lagar god middag och efterrätt, när hon egentligen går på diet?
eget svar